

Národní divadlo Č I N O H R A

Ředitel ND: akad. arch. Daniel Dvořák
Šéf činohry ND: Michal Dočekal

Tisková zpráva

Tom Stoppard
Arkádie

Premiéra 4. a 5. května 2006 ve Stavovském divadle

Tom Stoppard (1937)

ARKÁDIE

Historická detektivka o hledání řádu v chaosu

Přeložil **Jaroslav Kořán**
Režie: **Radovan Lipus**
Scéna: **Petr Matásek**
Kostýmy: **Eva Kotková**
Dramaturgie: **Jan Hančil**
Hudba: **Pavel Helebrand**

Thomasina Coverlyová
Septimus Hodge, její domácí učitel
Ezra Chater, básník
Richard Noakes, zahradní architekt
Lady Croomová
Kapitán Edward Brice
Hana Jarvisová, spisovatelka
Chloe Coverlyová
Bernard Nightingale, učenec
Valentin Coverly
Gus Coverly, patnáct let
Augustus Coverly, patnáct let
Jellaby, komorník

Magdaléna Borová
Jan Dolanský
Petr Motloch
Rudolf Stärz
Eva Salzmanová
František Němec
Petra Špalková
Jana Janěková ml.
David Matásek
Michal Slaný
Matouš Ruml* / Jan Hofman*
Matouš Ruml* / Jan Hofman*
Václav Mareš j.h.

* posluchač konzervatoře

Pohybová spolupráce: Jana Vašáková
Odborná spolupráce: Antonín Dvořák
Fonetická spolupráce: PhDr. Zdena Palková
Asistentka režie: Eva Kafaňková
Inspiciet: Václav Bláha
Náповěda: Zuzana Němečková

Premiéra 4. a 5. května 2006 ve Stavovském divadle

Slovo režiséra

Věc skvostná. Zářivě zapeklitá. Průzračná, a přece zvláště skrytá. Matematická hádanka konverzační. Detektivka? Otevři mě! Začni! Krásná loď plující napříč oceánem. Noc, která nekončí se ránem, však jím se počíná. Zahrada. Altánek. Krajina. Dům v zahradě a Fermatova věta. Žhnout uvnitř chladnouceho světa jak želva v krunyři. Zaostřit teodolit. Zamířit, a přitom minout cíl. Nejdlejší ze všech krátkých chvil, jimiž jsme protékáni. Obejmout se a přitom zranit toho, jež objímáme. Zapomenout na všechno, co známe, a začít odznova. Školní sešit, který se zachoval po slečně Thomasině. Oči v dálce a ruce v klíně složené. Ztratit to, co jednou najdeme na pustém pobřeží. Nepochybovat. Uvěřit hejnům tetřivků v podzimním vřesovišti. Včerejší zítřek a předminulé příští. Lorda a lady Croom je tento zvláštní dům v proměnlivém parku. Vášně stočené do oharků jak zbytky cigaret. Umět vyprávět v rytmu valčíku.

Septimus bere za kliku a potká Guse. Ta věc možná není, možná jenom zdá se Haně Jarvisové. Ztratit miliardu pro několik stovek písmenek. Pohyb dovnitř. Nehybnost navenek. Fraktály, chaos, iterace. Cesta, po níž budeme se vracet mezi ledovými hvězdami. Poslední tanec v nás i nad námi. Smeknutí. Hluboká poklona. Arkádie teď. Opona!

Radovan Lipus

Slovo dramaturga

V *Arkádii* (1993) dokázal Tom Stoppard zúročit zkušenosti - formální a stylistické experimenty, úspěchy i neúspěchy - které nasbíral během třicetileté autorské dráhy. Hravost, promyšlená struktura, silný, lidsky jímavý příběh a myšlenkové bohatství dělají z *Arkádie* nejvýše oceňovanou Stoppardovu hru. *Arkádie* se odehrává ve dvou časových rovinách, počátkem 19. a koncem 20. století. Historická rovina je psána břitkým epigramatickým stylem v duchu Oscara Wilda, současná rovina je realističtější, její komika je postavena spíše na ironickém pohledu na současníky, jejich pachtění a ambice. Divákova pozornost je udržována rafinovanou zápletkou s rysy „historické detektivky“, kde lidé z konce 20. století zkoumají, co se v tomtéž místě – na venkovském šlechtickém sídle odehrálo o 200 let dříve. Jak zábavné jsou jejich omyly, které s lehkostí odhalujeme, protože jsme před malou chvílí byli (díky historické dějové rovině) svědky dějů, které jsou ve druhé rovině pracně dešifrovány! Hra má jímavou, lehce nostalgickou čechovovskou atmosféru a bohatou myšlenkovou strukturu. Pohrává si s protiklady klasicistního a romantického principu v umění, životním stylu i v osobnostech protagonistů. Stoppard byl mnohokrát vyzdvihován za to, jak srozumitelně dokáže podat poměrně složité vědecké problémy. To platí i v tomto případě, kdy se samozřejmě součástí myšlenkového světa hry stala takzvaná teorie chaosu, poměrně nový vědecký obor, který zkoumá matematiku, geometrii živé přírody, pravidelnost v jejich zdánlivě nepravidelných, chaotických strukturách. Stoppardovi tyto myšlenky posloužily jako metafora chování lidí, zároveň předurčenému i svobodnému, kde tolik zásadní roli hraje láska a vášně. Velkou předností hry jsou bravurně napsané postavy. V historické rovině kraluje sebevědomá dáma lady Croomová, rozhodnutá užívat všech radostí, jež jen může přinést život na venkově ženě v nejlepším věku, vedle ní je téma poznání soustředěno v břitkém ironikovi a prostopášném učiteli Septimu Hodgeovi a jeho geniální žačce Thomasině. Současná rovina je obydlena o poznání prozaičtějšími bytostmi, jakými jsou například sarkasticky skeptická spisovatelka Hana Jarvisová se sentimentálním vztahem k symetrii a bujný bonvivánský Bernard bezostyšně budující vědeckou kariéru. Přestože je *Arkádie* nesmírně vtipná hra kombinující prvky konverzační komedie s mystifikací, její hlavní půvab je v zobrazení nevyzpytatelné povahy lásky, která přesahuje i boří všechny ambice, inspiruje a přináší poznání. A na závěr nezbyvá dodat, že i zde, jako v každé správné detektivce je prvotním spouštěčem zápletky smrt. Smrt je totiž přítomná všude. I v idylické *Arkádii*.

SIR TOM STOPPARD

Narozen 3. července 1937 ve Zlíně, kde byl jeho otec Eugen Sträussler lékařem v Baťově nemocnici. V den německé okupace vedení Baťovy nemocnice umožnilo svým židovským zaměstnancům práci v zahraničí. Díky tomu malý Tomáš chodil do mateřské školy v Singapuru. Roku 1942 utíkali Sträusslerovi znovu, tentokrát před Japonci. Otec během evakuace zahynul. Do školy Tom chodil v indickém Darjeelingu v podhůří Himálaje. Zde se jeho matka Marta znovu provdala za majora britské armády Kennetha Stopparda. Do Anglie vstoupil devítiletý Tom již jako Stoppard. Ze střední školy odešel v 17 letech. Devět let pracoval jako novinář, poté se věnoval práci pro televizi a rozhlas, až v roce 1967 z něj úspěch hry *Rosencrantz a Guildenstern jsou mrtvi* udělal dramatika světového jména. Od té doby každé tři roky napíše novou hru, která se až na výjimky stává událostí sezóny. Je jedním z nejuznávanějších britských dramatiků, jehož hry se s úspěchem hrají na světových jevištích. *Arkádie* (1993) je devátou celovečerní hrou a bývá označována za jeho vrcholné dílo. Z dalších her připomeňme

Travestie (1975), *To pravé* (1982) a *Indickou tuš* (1995). Vysoce oceňované jsou i jeho rozhlasové a televizní hry, a filmové scénáře, například *Zamilovaný Shakespeare* (1998), *Enigma* (1999). Za svůj přínos koruně byl povýšen do šlechtického stavu (1997) a roku 2000 získal nejvyšší ocenění udělované královnou, Řád za zásluhy (Order of Merit). Tom Stoppard se angažoval jako zástupce Amnesty International ve věci Charty 77 a je přítelem Václava Havla. Ve své poslední hře *Rock'n'Roll*, jejíž českou premiéru připravuje Národní divadlo na únor 2007, řeší problémy anglické levice a českého disentu po roce 1968. *Arkádie* je první hrou tohoto českého rodáka v Národním divadle.

Jan Hančil

Medailony inscenátorů a herců naleznete v programu k inscenaci.

Příští premiéry činohry

Fráňa Šrámek (1877-1952)
ZVONY

Expresionistické drama z českého venkova

Režie: **J. A. Pitínský**
Scéna: **Jan Hubínek**
Kostýmy: **Kateřina Štefková**
Hudba: **Petr Hromádka**
Dramaturgie: **Lenka Kolihová Havlíková**

Osoby a obsazení

Peterka
Chramous
Babička
Václav Luka
Starosta
Kuťápka
Šenkýř
Lojzíček
Peterková
Jírovcová
Šenkýřka
Rozára

Jiří Štěpnička / Alois Švehlík
Igor Bareš
Josef Vinklář
Ondřej Pavelka
Oldřich Vlček
Vladimír Javorský
Petr Pelzer
Václav Koubek j. h.
Tatjana Medvecká
Martina Válková
Johanna Tesařová
Jaromíra Mílová

Fonetická spolupráce: PhDr. Zdena Palková
Pomocná režie: Leona Primová
Inspicent: David Růžička
Náповěda: Alena Kubečková

Premiéra 15. a 16. června 2006 v Národním divadle

***

Projekt B O U D A III

Iva Klestilová (1964)
HRDINOVÉ

Režie: **Skutr**
Scéna: **Jakub Kopecký**
Kostýmy: **Daniela Klimešová**
Hudba: **Petr Kaláb**
Dramaturgie: **Iva Klestilová**

Osoby a obsazení:

Starší muž   **Jan Novotný**
Mladší muž   **David Matásek**

Mladík
Žena
Dívka

Jan Dolanský
Gabriela Pyšná j. h.
Dora Kršková Terrazas j. h.

Počítačové animace: Aleš Baumgartner
Korepetice a úpravy zpívaných lidových písní: Vratislav Šrámek
Pohybová spolupráce: Adéla Stodolová, Rostislav Novák
Fonetická spolupráce: PhDr. Zdena Palková
Asistentka režie: Eva Kafuňková
Inspicienti: Milan Školník, Václav Bláha
Nápověda: Eva Vančurová

Česká premiéra v Boudě na piazzetě u Národního divadla 17. června 2006 ve 20.30 hodin
Pouze 10 představení!

Kontakty:

akad. arch. Daniel Dvořák

ředitel Národního divadla

tel: +420 224 901 250

fax: +420 224 932 092

e-mail: d.dvorak@narodni-divadlo.cz

Michal Dočekal

šéf činohry Národního divadla

tel: +420 224 902 120

fax: +420 224 902 122

e-mail: m.docekal@narodni-divadlo.cz

Jan Hančil

dramaturg činohry Národního divadla

tel: +420 224 902 130

fax: +420 224 902 122

e-mail: j.hancil@narodni-divadlo.cz

Helena Krausová

tisková mluvčí, mediální servis ND

tel: +420 224 901 676

fax: +420 224 932 092

e-mail: h.krausova@narodni-divadlo.cz

www.narodni-divadlo.cz

Připravila Kateřina Ondroušková, public relations činohry, tel: 224 902 126

e-mail: k.ondrouskova@narodni-divadlo.cz